

[Viggo Starcke.]

soners særinteresser. Beskyttelsestold er en slags privat skatteudskrivningsret og derfor stridende mod grundloven. Den er kun til fordel for en meget lille del af industrien, hvorimod den store eksportindustri og alle erhvervsgrupper lider skade ved den.

Det, man kalder finanstold, indtægtstold, er en indirekte skat til fordel for statskassen, en slags skatteforpagtning, irrational og uretfærdig, fordi den rammer de små i samfundet, hjemmene med de mange børn. Finansielt betyder toldindtægten kun ca. 100 mill. kr., og en hovedpart af denne indtægt går alene til toldvæsenets opretholdelse.

Handelens opgave er at flytte råstoffer fra det sted, hvor de findes, til det sted, hvor de skal bruges, og at flytte varerne fra det sted, hvor de er produceret, til det sted, hvor de skal forbruges, og det hævner sig at lægge denne vigtige funktion hindringer i vejen. Al handel er varebytte. Man skal altid regne i varer og realiteter. Penge er kun et værdimål. Det er praktisk, hvis værdimålet er hæderligt, men det er upraktisk, hvis det vilkårligt kan trækkes ud og ind, særligt ind. At tænke i penge har forvirret hovedet på mangen lærd professor i de okkulte, økonomiske videnskaber.

Tolden har gennem tiderne spillet en skæbnsvanger rolle i forholdet mellem folkene. Den har bidraget til at forgifte følelserne mellem nationerne. Mange og blodige krige har fulgt i dens fodspor. Told er en unøutral handling, der altid irriterer andre nationer. Derfor er den særlig farlig for en lille nation.

Toldpolitik har været med til at adsplitte Europa og nedsænke det i barbari. For Danmark har vor egen toldpolitik haft de ulykkeligste følger. Den har en væsentlig del af skylden for rigets sønderdeling og Danmarks reduktion i kraft og indflydelse.

Øresundstolden kostede os den østlige trediedel af det gamle danske rige: Skåne, Halland og Blekinge. Toldgrænsen mellem kongeriget og hertugdømmerne var en medvirkende årsag til Slesvigs åndelige og økonomiske orientering sydpå mod Tyskland. At Færøerne og Grønland toldpolitisk betragtes som udland, kan ikke styrke samfølelsen og fællesinteresserne.

Under tysk indflydelse er told indført i Danmark. I storhedstiden var vi et frihan-

delsland. Men i 1130 hviskede den tyske kejser følgende ord i øret på Slesvigs hertug, Knud Lavard:

„Nu er det brug hos os her i Saxland og mange andre steder at tillukke landets havne og tage told deraf og ikke tillade nogen at lægge deres skibe ind i havnen, uden at bestemte afgifter udredes.“

Hedeby var den gang en verdenshandelsplads i Nordeuropa. Indsejlingen blev spærret med træbomme og jernlænker, og hvert skib måtte betale en afgift. Den tyske kejser har nok moret sig, for i de samme år blev Lübeck anlagt, og i løbet af kort tid trak Hansestæderne handelen til sig, mens Hedeby's handel svandt ind.

Også øresundstolden er en tysk idé. Det var den tyske flodtold, som Erik af Pommern overførte på danske forhold i 1429. Den udvikledes under senere konger og ledsgedes somme tider med en regulær afspærring af sundet, hvilket bragte os i konflikt, toldkrig og rigtige krige med de andre sømagter. Det endte efter Christian den Fjerdes stærke forhøjelse af sundtolden med, at Danmark blev tvunget til at afstå den østlige trediedel af riget, en hård, men retfærdig straf.

Merkantilismen i 1600- og 1700-tallet var den tids form for planøkonomi. Den baseredes som nu på den vildfarelse, at det var penge og ikke realværdier, det gjaldt om at få fat på. Læren om „den gunstige handelsbalance“, at det er godt, hvis eksporten er større end importen, læren om selvforsyning, dette, at det er bedre at give 2 daler for en vare, så pengene bliver i landet, end 1 daler, der går ud af landet, alt var klart udformet i teorien, og det lykkedes virkelig for en tid at få Europa til at stå på hovedet.

Merkantilismens egentlige store teoretiker og praktiker, Colbert, var kun 6 år gammel, da Christian den Fjerde startede systemet herhjemme, og han blev først minister 10 år efter, at Frederik den Tredie i sin toldrulle af 1651 havde udformet det hele i praksis.

Da Christian den Femte i 1670 oprettede kommercekollegiet, der skulle agte på kommerciens, handelen, sagde han udtrykkeligt:

„Efterdi penge er sjælen udaf kommerciens.“

Så kunne der ikke være nogen tvivl om, hvor landets sjæl også var.